

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev 3184/05
26.01.2006. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Slobodana Dražića, predsednika veća, mr Ljubice Jeremić, Vlaste Jovanović, Jelene Borovac i Biljane Dragojević, članova veća, u pravnoj stvari tužioca AA, čiji je punomoćnik AB, advokat, protiv tužene Republike Srbije, koju zastupa Republički javni pravobranilac, radi naknade štete, odlučujući o reviziji tužioca izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Novom Sadu broj Gž. 87/2005 od 1. septembra 2005. godine, u sednici održanoj 26. januara 2006. godine, doneo je

P R E S U D U

Delimično se PREINAČUJU presuda Okružnog suda u Novom Sadu broj Gž. 87/2005 od 1. septembra 2005. godine i presuda Opštinskog suda u Novom Sadu broj P. 8204/02 od 12. oktobra 2004. godine u delu kojim je odbijen kao neosnovan veći deo tuženog zahteva za isplatu naknade nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog povrede ugleda, časti, slobode i prava ličnosti tako što se tužena obavezuje da tužiocu pored dosuđenog iznosa od 50.000,00 dinara, isplati iznos od još 100.000,00 dinara, na ime naknade nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog povrede ugleda, časti, slobode i prava ličnosti, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 12. oktobra 2004. godine, pa do konačne isplate.

ODBIJA SE kao neosnovana revizija tužioca izjavljena protiv presude Okružnog suda u Novom Sadu broj Gž. 87/2005 od 1. septembra 2005. godine u preostalom delu.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Opštinskog suda u Novom Sadu broj P. 8204/2002 od 12. oktobra 2004. godine, izrekom u stavu prvom obavezana je tužena da tužiocu naknadi nematerijalnu štetu na ime pretrpljenog straha u iznosu od 210.000,00 dinara, na ime duševnih bolova zbog povrede ugleda i časti u iznosu od 150.000,00 dinara, na ime duševnih bolova zbog povrede slobode i prava ličnosti u iznosu od 150.000,00 dinara, odnosno ukupno u iznosu od 510.000,00 dinara, sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja pa do isplate, kao i da mu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 39.600,00 dinara. Izrekom u stavu drugom odbijen je kao neosnovan veći deo tužbenog zahteva za naknadu nematerijalne štete po osnovu pretrpljenog straha za iznos od još 40.000,00 dinara preko dosuđenog iznosa. Izrekom u stavu trećem odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtev za isplatu zakonske zatezne kamate na iznos od 550.000,00 dinara, od 30. decembra 2002. godine pa do 12. oktobra 2004. godine. Izrekom u stavu četvrtom odbijen je kao neosnovan zahtev za naknadu troškova parničnog postupka za iznos od još 11.700,00 dinara, preko dosuđenog iznosa. Izrekom u stavu pet, oslobođen je plaćanja sudske takse u ovoj pravnoj stvari takseni obveznik AA.

Presudom Okružnog suda u Novom Sadu broj Gž. 87/2005 od 1. septembra 2005. godine, izrekom u stavu prvom, delimično je usvojena žalba tužene i preinačena presuda Opštinskog suda u Novom Sadu broj P. 8204/02 od 12. oktobra 2004. godine tako što je tužena obavezana da tužiocu na ime naknade nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog povrede ugleda, časti, slobode i prava ličnosti isplati iznos od 50.000,00 dinara i za pretrpljenih strah iznos od 50.000,00 dinara, sve sa zakonskom zateznom kamatom od 12. oktobra 2004. godine pa do konačne isplate, dok je preostali deo tužbenog zahteva za naknadu ovih vidova nematerijalne štete odbijen kao neosnovan. Izrekom u stavu drugom preinačeno je rešenje o troškovima parničnog postupka sadržano u presudi Opštinskog suda u Novom Sadu broj P. 8204/02 od 12. oktobra 2004. godine tako što je tužena obavezana da tužiocu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 12.400,00 dinara, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 12. oktobra 2004. godine pa do konačne isplate, dok je veći deo zahteva za naknadu troškova parničnog postupka preko dosuđenog iznosa odbijen kao neosnovan. Izrekom u stavu trećem odbijena je žalba tužioca kao neosnovana, kao i žalba tužene u preostalom delu i potvrđena presuda Opštinskog suda u Novom Sadu broj P.

8204/02 od 12. oktobra 2004. godine, u pobijanom, nepreinačenom delu.

Protiv navedene presude drugostepenog suda, reviziju je blagovremeno izjavio tužilac, zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Vrhovni sud je ispitao pobijanu presudu u smislu člana 386. saveznog ZPP, u vezi člana 491. stav 4. republičkog ZPP i našao da je revizija delimično osnovana.

U postupku nije učinjena bitna povreda iz člana 354. stav 2. tačka 11. ZPP, na koju Vrhovni sud pazi po službenoj dužnosti. Neosnovano je ukazivanje revidenta na bitnu povredu iz člana 354. stav 2. tačka 14. ZPP, jer je pobijana presuda u delu kojim je revizija odbijena kao neosnovana, sa jasnim i neprotivrečnim razlozima o odlučnim činjenicama.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, tužilac je student informatike, star 23 godine, a predsednik je Omladine SPO, te je 6. aprila 2000. godine učestvovao u akciji "Dinar za ...", koja je blagovremeno bila prijavljena SUP-u i odobrena. Međutim, posle nešto više od sat vremena, on je sa jednim drugom bio odveden u pasaž od strane dvojice korpulentnih ljudi, gde im je zaprečeno i naređeno da imaju minut da napuste Trg slobode, uz pretnju: "Bolje da odmah krenete ako nećete da vas ne bude". Dana 9. maja 2000. godine, sa više drugova je maricom bio odvezen u policiju, gde je bilo naređeno da stoji uz zid i da čuti, što je trajalo oko sat i po, a pri čemu su radnici milicije bili grubi u verbalnom smislu. Tužilac je slikan u svim pozama, uzeti su mu otisci prstiju, što je za tužioca bilo veoma ponižavajuće. Pored toga, u noći između 13. i 14. maja 2000. godine je policija ujutru oko 4,00 časova ušla u stan roditelja tužioca sa kojima je on živeo, rekla mu da ima minut vremena da se spakuje i da krene sa njima u stanicu milicije. Tražili su propagandni materijal. Majka tužioca je srčani bolesnik, zbog čega se on veoma uplašio kako za sebe tako i za majku. Inspektor koji je obavio razgovor sa njim mu je rekao da je opasno to što radi da to nije dobro, i bio je grub u početku razgovora. Pušten je oko 7,00 časova ujutru. Privođenja tužioca su bila objavljena u dnevnoj štampi. Zbog čestih hapšenja, jedan broj prijatelja je počeo da izbegava tužioca i da menja mišljenje o njemu, a zbog istog razloga, tužilac je trpeo strah i duševne patnje zbog povrede, ugleda, časti, slobode i prava ličnosti.

Polazeći od utvrđenog činjeničnog stanja, pobijanom presudom je delimično usvojen tužbeni zahtev za naknadu nematerijalne štete

Pravino je drugostepeni sud pošao od odredbe člana 200. tačka 1. Zakona o obligacionim odnosima, koja između ostalog propisuje pravo oštećenog da mu se dosudi pravična novčana naknada za pretrpljene duševne bolove zbog povrede ugleda, časti, slobode ili prava ličnosti. Pri tome se ima u vidu da se čast definiše kao subjektivna kategorija i kao mišljenje koje čovek ima o sebi, kao pripadnik određene društvene sredine ili društvene grupe, čije vrednosti je prihvatio, a da ugled predstavlja mišljenje koje ima sredina i javno mnjenje o ličnosti i koji je objektivna kategorija. Novčana naknada nematerijalne štete pripada licu koje je zbog povrede osećaja časti i društvenog ugleda pretrpelo psihičke bolove određenog intenziteta i trajanja. Znači, novčanom naknadom se pruža obeštećenje za sekundarne posledice u vidu duševnih patnji koje su povredom izazvane. U takvoj situaciji, bitno je da se utvrdi da je šteta nastala vršenjem službe, a nije potrebno da se utvrđuje greška službenog lica ili rđavo funkcionisanje službe. Prema tome, kod ove odgovornosti, zahtev za naknadu štete se bazira na samoj činjenici da je šteta nastala vršenjem službe, a ne greškom radnika koji tu službu vrši odnosno ne greškom same službe. Postojanje uzročne veze između duševnih patnji oštećenog i radnji kojima su izazvane duševne patnje oštećenog je uslov za postojanje odgovornosti za naknadu ove štete.

U konkretnom slučaju je utvrđeno da je tužilac kao oštećeni doživeo duševne patnje zbog povrede ugleda, časti, slobode, odnosno prava, kao i prava ličnosti, kao i da je pretrpeo strah. Zbog toga je osnovan tužbeni zahtev da mu se po navedenim vidovima naknadi nematerijalna šteta.

Drugostepeni sud je pravilno primenio odredbu člana 200. Zakona o obligacionim odnosima prilikom odmeravanja naknade nematerijalne štete za pretrpljeni strah, imajući u vidu sve okolnosti konkretnog slučaja, dužinu i intenzitet trajanja pretrpljenog straha.

Međutim, pogrešno je primenjeno materijalno pravo prilikom odmeravanja visine naknade nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog povrede ugleda, časti, slobode i prava ličnosti tužioca. Naknada nematerijalne

štete, kroz isplatu određene sume novca, treba da predstavlja satisfakciju za pretrpljenu neimovinsku štetu, da bi se kod oštećenog uspostavila psihička ravnoteža narušena zbog trpljenja. Dosuđena naknada nematerijalne štete pobijanom presudom nije adekvatna pretrpljenoj šteti, zbog čega je Vrhovni sud preinačio presudu drugostepenog suda u odbijajućem delu tužbenog zahteva, te je odmerio naknadu nematerijalne štete do visine koja treba da dovede do uspostave psihičke ravnoteže tužioca.

Polazeći od izloženog, Vrhovni sud je odlučio kao u izreci, na osnovu člana 395. stav 1. i člana 393. saveznog ZPP, u vezi člana 491. stav 4. republičkog ZPP.

Predsednik veća

sudija,

Slobodan Dražić, s.r.

Za tačnost otpravka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

zž